

UJ DEBRECZEN

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Darabos-utca 7. szám. — Telefon 4.2. szám. Hirdetések árszabás szerint vételek fel.

I. évfolyam. 22. szám. Egyes szám ára 4 fillér.

Előfizetési ár helyben: egy hóra 1 korona, negyedévre 3 korona. — Vidékre egy hóra 1 kor. 50 fillér; negyedévre 4 kor. 50 fillér.

Debreczen, 1912.

Csütörtök, június 20.

Csupa rom és romlás.

Debreczen, június 19.

Rémületes elgondolni, mi lesz ebben a szerencsétlen országban, ha a munkásság ökle egyszerre a magasba lendül. Mi lesz, ha egyszer csak kevésnek bizonyul, ahány csendőrkard és manlicher van egész Magyarországon, ha a szuronyok sokaságát munkáskarok sokasága fogja iszonyatosabbá tenni.

Már hallani ennek a szörnyű zivatarnak egyre közeledő moráját, — érezni lehet a levegő mágnességén, hogy rövidesen veszedelmes öselemek fognak összecsapni s az érzékenyebb lelkek már előre borzadnak.

Hiába tapsol a Tisza-gárda, hiába mutogatja beteges önértékeléssel a geszti gróf a vértől csöpögő operatorkést: hogy most már nyugalom következik, mert a nemzet radikálisan megoperáltatott, — a nyugalom nem lehet olyan könnyen elérhető az országra szuggerálni, akárcsak a tapsoló és érzékenyülő hódolatot a mungópárt gerinctelenjeire.

Ime, már lázad az ország munkássága, forronganak az alkotmány sáncainál szuronyal és rendőrkarddal kikergetett proletárok.

Hiába fekszik reá az önkény a sajtójukra, hiába próbálja elnémitani százszor egymásután; a lefoglalt cikkek fehéren maradt lapjai hatalmasabban értetik meg a vidéki munkássággal a forradalmi eszméket, mint a legdemosteneszebb filipikkák. Vagy akár a véres kardok, amelyek a középkori háborúk borzalmaikat jeleztek.

Csupa rom és romlás ennek a szegény és nyomorult az országnak a multja, romboló háborúk üszkével irták meg az eddigi történetét: a «dicsőséges» hajdankorát, de jövődjéje még sivárabb és lesújtóbb.

Gyáripár, ami a huszadik század minden kulturállamának éltetője, ugyiszólván alig van ebben a leromlott Kánaánban s azt a csenevész ipart is, melyet az utóbbi pár esztendő akarása erőszakolt a vidéki városok-

ra, most két tűz közé szorítja a gazdasági pangás, meg az általános sztrájk fel-felcsapó lidérclángja.

De mégis szép és szimpátikus a tömegek összetartása, imponáló az erő, melynek öntudatos részével ezideig nem igen számoltak azok, kik annak öntudatlan értékét használták és kihasználták, szép és örvedetes minden lépés, melyet a népjogok elérése felé tesz a proletáröntudat.

És végeredményben a demokrácia mégis csak kivívja győzelmeit, s ha rom és romlás kíséri is ezeket a győzelmeket, ezért az elniakaró, a jogokat óhajtó tömegeket okolni nem szabad, egyedül azokat, kik a természetes fejlődésnek elébük fekszenek, kik az ember istenadta jogát elismerni nem akarják.

De a fejlődésben nincsenek házszabályok, miket kijátszani lehessen, a természetben csak törvények vannak, szigorú s kérérlhetetlen törvények s ennek a corpus-jurisnak az egyik legmegdönthetlenebb paragrafusa az, hogy a fejlődés minden elébe toladó akadályt elsodor és eltípor.

Ezt a paragrafust még a geszti gróf erős keze sem tudja megrevizionálni.

Mondják, hogy mikor a Bánffy-idejében Tisza Istvánból házelnököt akartak csinálni, az öreg Tisza Kálmán mindent elkövetett, — hogy a tervet meghiusítsa. Mondják, hogy összetett kézzel könyörgött a miniszterelnöknek:

— Tegyetek le erről a szándékokról, ha nem a fiam, az ország érdekében. Én ismerem a fiamat: Jaj neki is, de jaj az országnak is, ha egyszer övé lesz benne a hatalom.

Az öreg Tisza, akinek esze mindenestire több volt, mint a fiának, bizonyára tudta, mit beszél. Érezte, hogy a Tisza-vér, ez a sűrű, fekete, évszázados labanckodásban eliszaposodott bockoros nemes-vér a familiának egy tagjában sem tombolt még olyan veszettül, olyan éhesen, és olyan ittasan, mint az ő fiában.

Hosszu politikai pályáján semmi nevezeteseget nem tett s úgy látszik, ezt maga is érezte. Örült ambíciója, mellyel a tehetsége sohase tudott lépést tartani, végre megtalálta a neki való teret. Eddigi szereplésének csak egy emléke van: a petroleum-pánama. Most már lesz más is: a petroleum-grófból magyar Trepov lett. Ő ugyan Cromwel szeretett volna lenni, de az nem sikerült neki. Ahhoz lángelme kell, ő pedig államférfinak csak kis szatocs, aki milliost játszik azon a szemétdombon, amivé az országházat tette. Hallott Cromwellről és megpróbálta utánozni. Ő is csinált csonka parlamentet, ő is szuronyok hegyével támasztja alá az

ő saját külön alkotmányát, — csak épen hogy a királyt nem fejezteti le. Inkább a nemzetet szeretné, mert azt hiszi, hogy azzal könnyebben bír. Ezen a kis különbségen fordul meg, hogy ő nem az angol Cromwell, hanem a muszka Trepov. Bérenc, aki a saját véret sem kiméli a hatalom szolgálatában és a jutalom reményében. És a tóra sem az angol puritán tábor, hanem muszka kozák-horda, amely megrugdossa a véreben fetregő haldoklót.

Csupa rom és romlás mindenütt. Hová tartunk? Pusztulásba, romlásba, egy véres forradalom felé amelynek tetjén kell fölépülnie az új Magyarországnak!

Ellenzék nélkül.

A csonka parlament ülése.

A csonka parlament folytatja a működését. Tisza Pista elnököl és a mungótábor áhítatos csendben dolgozik. Na hát csak hadd buzgókodjanak odafönt azok az urak! Nem sokáig tart már az ő uralkodásuk. A parlament mai ülésén természetesen az ellenzék megint nem vehetett részt.

Távol tartotta őket Tisza Pista szuronyerdeje.

De az a szuronyerdő nem lesz olyan megbízható már nemsokára, mint amilyennek az alkotmánytiprók gondolják, akik egyre többre vetemednek vakmerőségükben. Ma a «közérdekű javaslatok» közé oda-csempészték szépen a parlamenti erőszak törvénybeiktatását is. Hát csak csinálják a maguk dolgát, mi is csináljuk a magunkét.

Az ülés.

Gróf Tisza István fél 11 órakor nyitja meg az ülést. A jegyző kijelölése után még egyszer felolvassák a régi ülésszakot bezáró és az új ülésszakot megnyitó királyi kéziratot.

Ezután megejtik az alelnök, jegyző és háznagy választást. A választás eredménye a következő:

Alelnökök: Beöthy Pál és Jankovich Béla. Háznagy: Angyal József. Jegyzők: Mihályi Péter, Nyegre László, Rudnyánszky György, Szász Károly, Szinyei-Merse Félix, Szojka Kálmán, Vermes Zoltán.

Lukács László miniszterelnök be-terjeszti a megyei tisztviselők státuszrendezéséről és a városok állami segítéséről szóló törvényjavaslatokat, valamint

a parlamenti őrség

szervezéséről szóló törvényjavaslatot. Lukács szerint a parlamenti őrség szervezése az 1848. IV-ik t.c. alapján történik, hogy a rendzavaróktól megóvassék a Ház.

A «rendzavaró» képviselők ezután az összeférhetlenségi bizottság elé kerülnek, amely megfosztja őket mandátumuktól.

Hazay Samu az ujoncozási javaslatokat, Teleszky a jótékony nyeménköltvényekről szóló javaslatot, Serényi és Beöthy más javaslatokat terjesztenek elő.

A képviselőház ezután megállapítja a következő ülés napirendjét. A jegyzőkönyv hitelesítése után a Ház mai ülése véget ér.

Butorok

legelőnyösebben a Csapó- és Piac-utca sarkon levő Butorcsarnokban szerezhetők be

Szuronyok között.

Debreczen, jun. 19.

A szurony ma Magyarország törvényhozója és zsarnoka: nemcsak azoknak, akiknek neki van szegezve, hanem még inkább azoknak, akik célban tartják. A többség törököt fogott benne, amely nem ereszti.

Meddig viseli ezt a szerepet? Meddig türi ezt az állapotot? Meddig bírja ezt a nyomást? Meddig állja ezt a felelősséget?

Ma, igaz, benne van az egyszerű elkövetett örület lendületében. Ma csodálatos vakussággal és csodálatos összetartással megy, sőt zuhan előre, mintha magát is, hátulról, szuronyok kergetnék. De a márnak el kell oszlania, a lélegzetnek el kell fogyniok, a szemeknek tel kell nyilniok, s a sokaságban meg kell magukat találniok az egyes embereknek. S gondolniok arra, hogy nekik mandátumuk van és választóiok vannak. A szurony uralma tarthat sokáig, de örökke nem tarthat. A szurony sokat lehet, de nem teheti, hogy a mandátumok le ne járjanak. Hogy kerülnek ezek a képviselők ezek elválasztók elé? A nemzet felzudult, jogos haragja el fogja őket söpörni!

Mikor 1859-ben meg kellett szüntetni az abszolutizmust, — pedig ez a hatalmas osztrák császár abszolutizmusa volt — azért kellett, mert szuronygal nem lehet adót szedni és szuronygal nem lehet kölcsönt. A Tisza István lelkiismerete annél is hatalmasabb? Ezt is akar? Hát még mit? És meddig?

Meddig — az isten szerelmére? Eleinte még hallatszott egy-egy elrejtett szó... reparáció... reveláció — a miniszterelnök mondta. Mandátum, de mihelyt szaván fogták, kisiklott a szó alól, s ebben, ebben az egyben, stílusos volt. Így beszélt nemzeti bankról és amint szaván fogták, kisiklott alóla, beszélt készízetésről, beszélt általános választójogról, beszélt békéről — s mind alól kisiklott. Ha arról volna szó, hogy díj van kifizetve a legközelebbi kigyóember számára s hogy ezt a díjat kinek ítéljük oda: nem jönénk zavarba. De mikor arról van szó, hogy egy országot vezetni kéne és mi lesz vele: kétségbe kell esnünk, ahogy körülnézünk.

Kétségbeesítő, hogy ez a legújabb honmentés, mentül jobban belekeveredik a törvénytelenésekbe, annál jobban kezdi magát érezni bennük. Mikor még úgy ment előre, hogy gondolta kellett arra, hogy innen még vissza is kell menni: még kéngyelmetlenül érezte magát. De most már con amore megy előre, — annak a derűjével, aki leszámolt azzal, hogy sohasem fog visszafordulni. Külömben érthetetlen volna az a rendületlenség, amivel úgy folytatják a szuronypolitikát, hogy nemsokára paratkozni és üsítőzni fognak mellette.

Ugy látszik, komolyan azt hiszik, hogy ez így lehet és így maradhat.

Azaz hogy: ezt nem. De azt várják, hogy, ha most az öregjén tulesetek, aztán jön a nyári szünet, utána majd, késő ősszel, tul a fait accomplik hidján, nyugodtan és békésen lehet majd tovább menni. A szuronyt csak ideiglenes segítségnek képzelik, valahogy úgy, mint az építő állványt. Őszre meg lesz az épület, s nyugodtan bele lehet vonulni.

Nos hát: ez örületes tévedés. Aból a csendből, amit szuronyok erőszakolnak ki, nem lehet rendet várni szuronyok nélkül. Pontosan és világosan szólva: ha őszig nincs meg a reparáció, ősszel éppúgy szuronyokkal kell majd kormányozni, és tisztesség nem esik mondván, törvényt hozni, mint most. Akarják ezt? Vállalják ezt? Belemennek ebbe? S gondolják, hogy ezt fentart-hatják?

Hu reménység! El kell pusztulniok minél hamarabb ezeknek a szuronyok között és szuronyok hatalmából lö uraknak. El fogja őket sodorni egy nagy, hatalmas és fen-séges forradalom. Forradalom, amely megtisztítja, megváltja ettől a sok szennytól, büntöl ezt a szegény országot, ha máskép nem — hát vérkereszttség által. Hadd legyenek hát azok az urak szuronyok között. Nagy jó uraim, hát hogy vagytok?

Magyarország és a nemzetközi szerzői jog.

A kiadók kongresszusa.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Budapest, június 19.

A magyar könyvkiadók nevezetes eseményre készülődnek. A kiadók legközelebbi nemzetközi kongresszusokat Budapesten tartják meg a jövő évben, s így a nagy összejövetel szervezése és előkészítése a magyar kiadókra vár.

A kiadók tizenöt év óta nemzetközi kongresszusra gyűlnek össze közös érdekeik megbeszélése céljából. Nyolc kongresszust tartottak, melyek közül a legutóbbi 1910-ben Amsterdamban, az előző pedig 1908-ban Madridban volt. A jövő évi Budapesten lesz. A budapesti kongresszus egyik tárgya Magyarország a berni egyezményben való belépési ügye lesz. Ebben az egyezményben Európa minden állama benne van, Magyarországot, Ausztriát és Oroszországot kivéve. Legutóbb jelentkezett a még kívül álló Hollandia. Miután a berni egyezménybe való belépés törvényalkotással kapcsolatos, erre nézve nálunk megelőző törvényhozási intézkedésre van szükség. Ez előreláthatólag meg-

is lesz, mert a szerzői jogról szóló megfelelő törvényjavaslat előkészület alatt áll.

A magyar szerzőknek mindenesetre érdekük, hogy Magyarország is benne legyen a nemzetközi egyezményben, mert ilyen formán, nemcsak, hogy védelmet nyernek műveik, ha nem is étrekben nyernek, miután ilyenformán nemzetközi érteknak lehet azokat minősíteni.

A budapesti kongresszusnak e nevezetes ügyön kívül tárgya lesz még az erkölcsstelen irodalom is, melynek korlátozásával mindenesetre jó szolgálatot tesznek a kiadók.

Vizsgák szezonjában.

Debreczen, június 19.

Fehér batiszt, creton és csipke, keskeny és szélesebb rózsaszín vagy kék szalagok, apró laktkopánok, virágbokréták, és virágcserepek, egy-két vékonyka könyv: — Kis leányok vizsgára mennek. Kis leányok meg kis fiuk. Az elemi iskolák tetjére kitiúzték a lobogót. Ma vizsga van és ilyen dicsőséges és nagy jelentőségű napon illik, hogy az iskola épülete is zászlódsízt öltösn.

— Mert vizsga van — mondják a kicsinyek, amint föltekintenek a lengő-lobogó zászlókra. Az arccsokájuk sápadt s az izgatottság kitörülhetetlen nyomokat irt reá. — Valami szörnyűséges vagy jelentőségű nap ez, sokkalta nagyobb még a papa születésnapjánál, meg a kis öccsi születésénél is. Mert az csak öröm, de a vizsgát félni is kell. Ott rossz dolog is lehet belőle. A nagyobbak magyarázzák a kisebbeknek, hogy a vizsgán ki kell menni a táblához, meg kell hajolni és úgy kell felelni. És hangosan kell felelni, hogy mindenki meghallhassa. Nagy nap ez, a legnagyobb, amelyet az apróságok fantáziája befogadni képes. Vagy talán még annál is nagyobb.

Hogyan volna tehát nagy nap, amelyen a mama is vasárnapi ruhát ölt. A katedrán a tanító mellett egy másik komoly ur ül: az elnök. Az igazgató ur is bejön vizsga közben egy pillanatra. Odaül a katedra mögé és csak a fejebubja látszik ki a sok virág között, de a fejebubja is ünnepeles, komoly és szigorú. Megkezdődik a felelés... Tipegve, lengén, remegősen jön ki az első kis-lány a szűk és alacsony padok közül. Az első mondatnál a hangja remegően bizonytalan, aztán lassanként bátorságra kap, egyre biztosabb lesz és egyre hangosabb is. Az utolsó mondatot már szinte kiabáló határozottsággal mondja:

— A tehát a leghasznosabb házi állat.

Az elnök ur a fejével bólogat. Az edesmama ott a kályha melletti széken izgatottan fészkelődik, a szemé felragyog, mosolyog... szeretné, ha mindenki tudná, hogy az övé ez az okos és biztos kis emberke. A szomszédja egy másik anya, az anyák biztos ösztönével a segítségére siet.

— A magáé, — kérdi bólogatva, s az anya boldogan int igent.

Egyik felelő apróság belesül a mondókájába. Az elnök segíteni akar rajta és még jobban belezavarja. Az apa vastag aranyláncos kövér ur, a homlokát törülgeti és hangosan mondja:

— Olyan ideges és izgatott a szegény.

Közben pedig a szemé oda villan

az apróság felé és csupa fenyegetés és eltitkolható bosszankodás, a szegényvalláson. Aztán vége a vizsgának. Az elnök ur beszélni kezd:

— Kedves gyermekeim, — hangzik a megszólítás, de az elnök ur nem szokta meg, hogy gyermekeknek szónokoljon. Lent az aprópadsorokban senki sem ért meg belőle egyebet, mint a végét: eljen a tanító ur!

Most már szabad kiabálni és szabad örülni. Hangosan, szinte vi-songva tör ki belőlük az éljen. — Egyik szöke haju baba összecsapja örömeiben a parányi tenyerét. A tanító a legszebb virágcsokrot átnyújtja az elnöknek. A szülők sorra mennek a tanítóhoz és köszöntgetnek neki. A gyerekek csomagolnak, s azután a kis fehér ruhák, a rózsaszín meg kék szalagok megint megjelennek az utcán, de az arccsokájuk most már nem izgatottan sápadtak, hanem kipirultak, örvendezők. Csupa reménység és csupa ujjongás. A zászlók is mintha vigabban lengenek az iskola ablakából. A vizsga napja nagy nap, jelentős nap, ünnepi nap, de blyan jó tul lenni rajta, s csak az ebéden érezni már azt, hogy ünnep van.

Osvát, a lector.

Köteles tisztelettel olvastuk az egyik fővárosi lap hasábjain, hogy Osvát megszűnt a «Nyugat» felelős szerkesztője lenni és ezután mint lector fog a lapnál működni. Osvát, mint lector! Eljen, éljen! Általános műveltséggel és bizonyos logikával rendelkező egyének volnánk, a terem-táját, de azért mégis, nem tudtuk hirtelen megérteni, hogy mit tesz az: Osvát, mint lector a Nyugatnál? Hirtelen felötörték a Franklin Kézi Lexikona megjelenendő kötetét, a Képző-Stallum címűt és olvastuk a következőket:

Lector. Olvasó, aki olvas. Főolvasó, aki valamit fölolvass. (L. még Nyugat. Osvát.) Ohó, ismerjük a lexikonok ama jó szokását, amelylyel Theseus Ariadnét cserbenhagyta Naxos szigetén! Köszönöm, elég kedves Nagysád! — mondottuk a molett Franklin Kézinek. Egyszóval Osvát olvasó lesz a Nyugatnál, vagy magyarárn mondvá, olvasója lesz a Nyugatnak, azaz olvasni fogja a Nyugatot. Szép. De mégis, ezek után van szerencsénk a következő kérdéseket intézni Osváthoz, a nagy hallgatóhoz és olvasóhoz, ugysis, mint a Nyugat lectorához:

1. Hát eddig nem olvasta Osvát ur a Nyugatot?
2. Hát nem: «Minden művelt ember olvassa a Nyugatot?»
3. Hát csak Osvát ur mert vállalkozni a Nyugatnál a művelt ember föntidézett feladatára?

Nem tudom. Ismertem művelt embereket, akik Ady Endrét kétszer is elolvasták a Nyugatban (ez ifju, ez ifju, mélyen tisztelt gyülekezet, én valék), sőt ismertem egy művelt embert, aki becsületszavára állította, hogy Bán Ferencz «Szerdától Szombatig» című analitikus regényét egészen, sőt visszafelé, szombatól szerdáig elolvasta, de az utóbbit, őszintén szólva, nem hisszük. Mindenesetre megnyugtató és örvendetes, hogy végre akad egy derék, önfeláldozó ember, Osvát ur, aki hivatásszerűleg mindent el fog olvasni, amit a Nyugatba beleírnak. Fogadja nagyra-becsülésünk kifejezése mellett stb. stb.

Egy házaspár rejtélyes halála.

Fővárosi tudósítónk jelentése.

Budapest, jun. 19.

Brüsszelből jelentik: Brüggeben a napokban egyik szállóban meggyilkolva találtak egy házaspárt. A megindított vizsgálatnak az eredménye a következő: Az asszonyt cionkai becsükdéssel ölték meg és pedig valószínűleg a saját beleegyezésével. A szomszéd szoba lakónője azonban azt állítja, hogy ő a falon át zajt hallott és mikor jobban odafigyelt, egész tisztán hallotta, amint egy kétségbeesett női hang többször ezt kiáltotta:

— Nem akarom! Nem akarom!

A férfi sem élt már és megállapították, hogy a saját testébe is három cionkai becsükdézést tett. A rendőrség sejt, hogy a férfi egy portugál royalista vezér vagy pedig ennek valami rokona volt, akinek az lett volna a feladata, hogy Brüggeben expedíciót szereljen fel a portugál royalista ellenforradalom részére. A belga kormány elhatározta, hogy az összes Belgiumban levő portugáliai emigránsokat kiutasítja. Ezek mintegy háromszázan lehetnek, többnyire 18 és 30 év közötti fiatal emberek, a kik mindenkor csak rövid ideig tartózkodnak egy helyen, hogy a rendőri bejelentést elkerüljék. Egy szállítóhajót és három vasúti kocsit, belga gyárakból Portugáliába szánt fegyverekkel és lőszerrel lefoglaltak.

Érdekes pör.

Egy szilágysági birtokvétel

Zilah, június 19.

Érdekes és nagy jelentőségű kérdésben döntött a napokban a budapesti kir. ítélőtábla. Herman Károly eladta szilágysági birtokát 750.000 korona vételárért Fiktusz József zilahi birtokosnak. A vételár lefizetése előtt Fiktusz József már birtokába is vette a gazdaságot, mivel azonban a vételár később sem fizette ki, az eladó Herman Károly őt a birtokból kiűzte, egyben pedig az adás-vételi szerződés felbontása iránt a zilahi törvényszéknél pert indított. Fiktusz a birtokból kiűzetvén, hitelezői megtámadták és a végrehajtási eljárás során lefoglalták az eladó Herman Károly birtokában levő és 100.000 korona értékét képviselő gazdasági felszerelést is.

Herman ez ellen igényperrel élt, de peresztés lett, mert a legfelsőbb fokban a kir. Kuria is elutasította az igénykeresetet és azt azzal indokolta, hogy Fiktusz birtokba lépven neki a gazdasági felszerelések adatainak, miáltal ezek tulajdonába mentek át. Ezek tehát Fiktusz tulajdonát képezik és hitelezői joggal vonták végrehajtás alá.

A foglaltató hitelezők, akik között több budapesti gyáros is szerepel, árverést kértek a gazdasági felszerelésekre, amidőn megérkezett a zilahi törvényszék ítélete, amely az adás-

vételi szerződést felbontja és az eredeti állapot fentartásával a Fiktusz hitelezői által lefoglalt ingók tulajdonjogát Herman Károly javára visszaitélte.

Ez ítélet alapján Herman Károly Rendes Miklós budapesti ügyvéd utján a budapesti kir. törvényszéknél Fiktusz József hitelezői ellen aziránt indított pert, hogy tulajdonjoga megítélve lévén és az igényperben hozott ítélet közte és a vevő Fiktusz között a jogviszonyt amugy sem döntvén el, a hitelezőknek az igényperben jogérvényesen megállapított zálogjoga hatálytalanitassék és az ingók a végrehajtás alól feloldassanak. Ebben a perben döntött a kir. ítélőtábla Frank Lajos táblabíró előadása alapján. A kir. tábla mindenben helytadott a keresetnek és Fiktusz hitelezőinek zálogjogát hatálytalanitván, az összes ingókat a zár alól mentesítette.

Az amerikai elnökválasztás.

Taft és Roosevelt.

Debreczen, jun. 19.

A republikánus nemzeti konvent ma választja meg jelöltjét az Egyesült-Államok elnöki állására. Az elnökválasztás maga csak novemberben lesz, de példátlanul heves hadjárat után, amely a republikánus pártban a jelölés körül megindult, nem kevésbé izgalmas feszültséggel várja mindenki Amerikában, Rooseveltet, a vagy Taftot emelik-e pajszukra a republikánusok.

A newyorki sajtó napok óta azt hirdeti, hogy a mandátumok elbírálása óta a helyzet teljesen megváltozott és a többség Taft javára biztosítva van. Ez igazi humbug, mert tulajdonképpen semmi sem változott. Előre tudja mindenki, hogy a pártvezetőség kétharmad része Taft mellett van és azt, hogy híveinek mandátumait igazolni fogja. Ugyanígy cselekednének talán a Rooseveltpártiak is, ha a vezetőségben övék volna a többség. Az az egy bizonyos, hogy a párttagok többsége Roosevelttel megválasztásaért lelkesedett és Taft maga sem állíthatja, hogy újabb jelölése a párt akaratának felel meg. Taft bizonyára becsületes jóhiszeműséggel azt gondolja, hogy az ő megválasztásától függ a republikánus párt és a haza megmentése, de minden skrupulus nélkül elfogadná a jelöltséget a kisebbség kezéből is. De ha a konventen Taft győzni is fog, még nem bizonyos, hogy meg is választják újra. Még ha nem is állna be a tenyegető szakadás a republikánus pártban, bukását el nem kerülheti a győzedelmesen előrenyomuló demokratákkal szemben. Ha pedig Roosevelttel csakugyan fenntartaná a jelöltséget, Taft még számba sem jöhetne a választáson. Ha pedig a konventen Roosevelttel fog győzni, úgy a demokraták kilátásai nagyon meggyengülnek, mert az esetben biztos a republikánusok győzelme, bár a hivatalos világ és a nagytőke egész hatalma mindent el fog követni Roosevelttel bukásáért.

Maró Gergely.

Judáspénzen vásárolt béréncék

Debreczen, jun. 19.

A nemzeti küzdelem hajnalán a darabont-kormány megfogott egy szerencsétlen tanár-embert, aki megledkezett a magyar ifjuság nevelésének nemes feladatáról és beszegődött darabont-csalósnak.

Eladta pennáját, lelkiismeretét, és minden földi üdvösségét, nem egy tálcenszéért, hanem több ezer koronás darabont Judás-pénzért.

Veszettlen maró gunnyal, cudar arcátlanúsággal szatirizálta ki a nemzet lelkesedését és felbuzdulását s így akarta eltántorítani a hiszékenyeket, a kislelkűeket a nemes küzdelemtől s becsalogatni saját táborába az osztrák járom nélkül élni nem tudó sihedereket és más becsületes polgárokat.

Pampflejtjeit száz meg száz ezer példányban nyomatta a kormány által fizetett névtelen sajtó s osztogatta ingyen boldog és boldogtalanoknak.

De legfőképpen a kisiparosok, a kiskörműsök és munkások közé dobta ki és szórta szét az ingyenpéldányokat, mert a nyerserőt, a hiszékenyebb és szegényebb népet akarták megnyerni e hazafiatalan, átkos kormányzás hívének.

De a párbeszédében megírt nyomort és szenvedést ecsetelő hazugságok és kalendáriumi csevegések eltevesztették hatásukat. Sem a kisiparosok, sem a kiskörműsök, sem a munkások nem ültek fel a népbolondító Maró Gergelynek s végre is beletört a darabont-kormány biciskája a kukacos sajtóba s így Maró Gergelynek is elkövetkezett méltó bünhődése.

Saját magát marta ki abból a tisztességes társadalomból, melyet oly csufosan falbarugott. A darabont-erzény is kiürült s a kathedrálból is kiűzték a becsületes kartársak. Szégyellték, hogy a tanári karban ilyen becstelen Maró Gergely is akadt s pusztulnia, vándorolnia kellett kathedrál-kathedrára, mint a bolygó zsidónak, megállás nélkül, nyugtalanul.

Maró Gergely nem az egyedüli, akit tudós asszonyokért eladta a testét a lelket, üdvösségét. Sok, nagyon sok Maró Gergely van közöttünk. Csak nemrég is egy piszkos, aljas nyomtatványgyáralasztották el Debreczen városát. Képtelen hazugság volt ennek a nyomtatványgyárnak minden sora. Elég szegényen, hogy akadt rá magyar ember és akadtak rá «természetesen» olyanok is, a kik Debreczenben terjesztették a hazáruulók szennyes mosakodását.

Maró Gergely, hej sokan követik a te példádát! A kormány sajtókuvaszai csaholnak a koncert.

Megakarják szolgálni hitvány, piszkos bérüket. A magyar sajtóorganumok között még most is van kormánypárti, Maró Gergelyk által szerkesztett újság.

Felesleges kikelmünk ezek ellen a Maró Gergelyk és konkolyhíntésük ellen. A hazafias magyar közönséget nem lehet megtevesztetni. Csak hadd ugassanak a kuvaszok! Ugy sem tart csaholásuk már sokáig.

Divat-dolgok.

A legújabb divathóbort.

Debreczen, június 19.

A divat terén nincs az az ömült és izléstelen ötlet, mely megvalósítva és kellőleg reklámozva hamarosan népszerűvé ne lenne a hölgyek körében.

Az ideai divat — mint Párisból írják — igen sok gombot követel meg a női ruházaton s a gombgyárosok most azon törik a fejüket, hogy az igen keresett cikknek menél újabb és változatosabb formáit találják ki. Töprengésük és fantáziájuk győtrésének legújabb eredménye — a sajtgomb.

A divat e legújabb világsodáját olyképp állítják elő, hogy egy fekete-szélű, mintegy kétkoronás nagyságu üveggomba olyanfajta sajtokat töltenek, melyeknek különösen szép színük és rajzuk van.

Ilyenek például a Gorgonzola, Rokefort, Stilton, Chaster stb. Az üvegen keresztül látszik a sajt erezete és rajza s a fekete keretben mindez igen hatásosan érvényesül. A gyárak nyomatékosan hangsúlyozzák, hogy e miniatűr sajtburák légmentesen le vannak zárva s így a hölgyeknek nem kell tartaniok attól, hogy sajtzaguak lesznek.

Véletlenül

elfogott gyilkosok.

Ki a nagyobb legény?

Szeged, jun. 19.

Halálos végű verekedés volt ismét Horgoson. A nagykorcsmában legények mulattak s rendes szokás szerint ezuttal is verekedésre került a sor. A duhajkodásban különösen két legény tűnt ki, Becker János és Berta János. Mind a kettő híres verekedős s most azt döntötték el, melyikük a nagyobb legény.

A korcsmáros kiteszkolta a verekedőket, mire azok a falu szélén folytatták a döntő küzdelmet. Becker és Berta hatalmas bicskákkal támadtak egymásra. Már-már úgy látszott, hogy Becker lesz a győztes, amikor Bertának segítségére sietett egyik cimborája, Kéri Pál. A két legény aztán egyesült erővel támadt Beckerre. Földre teperték s Berta markolatig döfte kését a szerencsétlen fiatalember szívébe. Becker rövid halálvergődés után kiszenvedett, gyilkosai pedig megszöktek.

A gyilkosságról rögtön értesítettek a csendőröket, akik a két legény keresésére indultak, de a faluban nem találták őket. A csendőrök már le is mondták üldözésükről, amikor az országot egyik kanyarulatánál aztán a véletlen összehozta a menekülőiket s üldözőiket. A csendőrök a két legényt rögtön letartóztatták s hettől beszállították az ügyészségi togházba. A gyilkosok azaz védekeznek, hogy tettüket önvédelemből követték el.

A kormány maszlagja.

„Tizenhét millió
kulturális célra“

Fővárosi tudósítónk jelentése.

Budapest, jun. 19.

A kormány mindenképpen ellensúlyozni szeretné alkotmány- és jogtipró hóhéri munkáját. Ujabb és újabb maszlagokat talál ki. Ezek közül való az is, hogy Teleszky János pénzügyminiszter a képviselőház mai ülésén törvényjavaslatot terjesztett elő «12 milliós emberbaráti és kulturális célra» való fordításáról. Értsd ez alatt azt, hogy a kormány nyerevénykölcsönöket engedélyezett humánus és emberbaráti célokra. Ennyire zsugorodik tehát össze a kormány lapjaiban nagy hangon hirdett «12 milliós támogatás.» Az ilyen neveléses dolgoknak ma már nem ugrik be senki.

A kormány legújabb maszlagáról a következő hivatalos jelentés számol be:

Emberbaráti és kulturális intézményeink egy része saját vagyoni ereje és tagjai hozzájárulása alapján alig tud feladataival megküzdeni s évek óta sürgeti, hogy részére a törvényhozástól nyerevénykölcsönök kibocsátására engedély eszközöltesse ki. Ezek a kérelmek azonban eddig nem voltak teljesíthetők, régebben azért nem, mert a sorsjegypiac tulságosan meg volt terhelve különböző nyerevénykölcsönökkel és sorsjegyekkel. A sorsjegypiac helyzetében időközben beállott jelentékeny változást most a kormány fel akarja használni arra, hogy a szükséges tőkéket egy nyerevénykölcsön engedélyezése útján legalább azoknak az intézményeknek szerezze meg, amelyek erre a közérdek szempontjából is leginkább érdemesek és a legsürgősebben vannak rászorulva.

Teleszky János pénzügyminiszter javaslata szerint összesen 12 millió korona értékű nyerevénykölcsön kibocsátása fog engedélyeztetni. A kölcsön eredményéből elsősorban az országos munkásbetegsegélyező- és balasztbiztosító pénztár rendelkezésére fog bocsátatni egy nagyobb összeg, — előreláthatólag mintegy három és fél millió korona — amely összeggel az országos pénztár megvalósíthatja azt a célját, hogy a tudóvsz terjedésének a munkások körében való megállítására szanatóriumot, a fertőzésnek kitett családtagok elkülönítésére szolgáló intézményeket és üdülő-telepeket létesítsen. Ezután remélhetőleg mintegy két millió korona lesz juttatható oly célra, hogy ennek az alapítványszerűen kezelendő összegnek jövedelme évenként a magyar köznevelődési egyesületeknek támogatására fordíttassék. — Végül vagy egy és fél millió korona jut a budapesti poliklinikai egyesület kórházának kibővítésére, amivel a fővárosi kórházhiány által okozott bajok foghatnak csökkenteni.

HIREK. Szolgaország.

Vérszaguak a lomha magyar esték, Sorsunk vajudó lelke bujtogat; — Népsorsok titka zug a városokban, Ki tudja, mit hoz minden alkonyat... Egymásra tört a pártos uri fajta, Jobbágyok sarja uj jogot akar Zug e föld sok ura, grófia, papja. Hogy mer akarni a szolga, ha magyar.

Vérbe borult szemek Nem látják: A rónán Mint ébrednek mind A megcsalt milliók, Kiké a föld a verejtékük árán S a teremő, termő gyárak és kohók Tudatra kelnek. Felelmetes szent nyár Kábult álmából most riad a nép Szolgák gerince szikrázó acél lesz S a munka lelke mennydörögve lép.

Haláltáncot táncol Geszt fekete grófia Az unott járom iszonyuan recseg Véharmatos lehet estére a róna, Ha viharra válnak majd e friss szelek. Erős várunk az eljövendő lsten A munka megváltó szárnyas szelleme Ki most ereszti harcba millióit S nincs erő, mely megbirhat vele.

A történet nagy, véres bibliája Kinyitva már új szent lapokra vár, — Ki tudja, mit hoz e vihartól terhes Bomlott, szenvedelmes, Magyar lomha nyár...

Vérszaguak már a zivataros esték, Sorsunk vajudó lelke bujtogat, Népsorsok titka zug a városokban S ki tudja, mit hoz minden alkonyat.

Dutka Ákos.

— **Kinevezés.** A debreczeni kir. ítélőtábla elnöke Baumgartner Lajos budapesti ügyvédjelöltet a debreczeni kir. ítélőtábla területére segélydíjas joggyakornokká nevezte ki.

— **A hortobágyi vásár.** A földmivvelésügyi miniszter tegnap táviratban értesítette Debreczen város tanácsát, hogy a hortobágyi vásárt e hó 20-ára engedélyezte s e vásárra mindenféle állat, még hasított körmű is fölhasználható.

— **Szekér a vonat alatt.** A fehérgyarmati vonalon ma hajnalban Majtis község határában a vonat egy parasztszekeret elgázolt, melyen Kovács Sándor, Halász József és Fekete István gazdák ültek. Az első kettő életveszélyes, a harmadik kisebb sérüléseket szenvedett.

— **Névmagyarosítás.** Brauer Ferencz debreczeni lakos, kereskedelmi iskolai tanuló nevét belügyminiszteri engedéllyel Balog-ra változtatta.

— **Meghalt a bősörményi gyilkos-öngyilkos vőlegény.** Mintegy tiz nappal ezelőtt Hajduböszörményben halálos végű szerelmi drámát rögtönzött Farkas Sándor gazdálkodó fiatal ember. Mint annak idején hirt adtunk róla, revolverrel lelőtte Sütő Margit nevű menyasszonyát és végezetül önmaga ellen fordította fegyverét. A leány nyomban meghalt, a vérengző legényt pedig súlyos sérüléseivel lakásán ápolták. Farkas Sándor tegnap lezuhant a földi igazságszolgáltatás al: belehalt súlyos sérüléseibe. Ma délelőtt érkezett hivatalos jelentés a fiatalember haláláról a debreczeni királyi ügyészséghez, mely a temetési engedélyt megadta.

— **Elhunyt iradó.** Tegnap temették el Nyikos János kórházi ellenőr feleségét, Nyikos Jánosné született Kozma Eszter urasszonyt. A negyvenkét éves, hirtelen elhunyt urnót férjén kívül két kis árvája gyászolja.

— **Tüzek Szatmármegyében.** Tegnap Szatmármegyében két helyen is pusztított tűz. Varga Ignác fehérgyarmati lakos házának tetőzete kigyulladt és csakhamar az egész épület lángokban állott. A tüzet nagy nehezen sikerült eloltani. A kár meghaladja az ötezer koronát. A másik tüzeset Pettvényben volt. A község határában egy negyvenméter hosszú pajtában keletkezett a tűz. Itt is hamarosan sikerült a tüzet lokalizálni. A pajta biztosítva volt.

— **A női zenekar bucsufellépte.** A Magyar Király-kávéházban napok óta feltűnő siker mellett működött első budapesti női zenekarnak ma este lesz a bucsufellépte. Az a rendkívüli siker, amely eddigi fellépésüket kísérte, bizonyára fokozott mértékben fog megnyilvánulni utolsó estéjük alkalmából.

— **Gyilkosság Avasfelsőfalun.** Rémes szenzációja van Avasfelsőfalunak. Tegnap este a község korcsmájában nagy vigassággal töltötték az időt a falubeliek. Késő este, mikor a korcsmát már bezárták, egy öt tagból álló társaság összeverekedett. A verekedés hevében Csora Juont úgy szurták nyakszirten, hogy az utcán nyomban meghalt. A csendőrség erőlyesen nyomoz a gyilkos után. A szatmári királyi ügyészség vizsgálóbírája holnap száll ki a helyszínére az orvos-rendőri boncoláshoz.

— **A bolgár király Gömörben.** Ferdinánd bolgár király, mint huszonöt éve mindig, ez idén is ott nyaral a Dobsina-jégbarlangtól alig egy puskalövés távolságra eső pusztamezői kastélyban. A napok óta ott tartózkodó királyi család és kísérete ugyszólván naponta kirándul a közelfekvő Király-hegyre, a murányi várba, a dobsinai jégbarlang-telepre, vagy a vidék más festői pontjaira. A királyi család még hat napig marad Gömörben, ahonnan visszatér Bulgáriába. Mint azonban értesülünk, — Ferdinánd király még ez idén hosszabb tartózkodásra ismét visszajön Gömörbe, hol felváltva fog a pusztamezői és a szepesmegyei kastélyban tartózkodni.

— **A Nemzeti kávéházban** egy jól szervezett női zenekar Takács Tusi primánsné vezetése alatt ma és minden este hangversenyt tart. Szíves pártfogást kér: Rosner A., kávé.

— **Nemzetközi párbajellenes konferencia.** Alfonz bourboni herceg megadta bécsi palotájában Gergely Eduárd királyi tanácsost, a nemzetközi párbajellenes szövetség főtítkárárt, aki az infáns-védőknek jelentést tett az utolsó hónap mozzanatairól. Szóba került egy jövő évi párbajellenes konferencia kérdése is, a melyet Bécsben tartanának meg.

— **A «falu bolondja».** Sövei Sándor 26 éves fiatalember tegnap Püspökladányban szülei házában késsel szíven szúrta magát és azonnal meghalt. A szerencsétlen fiatalember jómódu gazdálkodó-család gyermeke. Egy kissé eszelős volt és ezért sok gúnynak és éretlen tréfának célpontjává tette a falu népe. Ez a körülmény nagyban elősegítette a félkegyelmű fiatalember elkeseredését s valószínűleg ez adta kezébe a gyilkoló kést.

Véres szerelmi dráma

Öngyilkos báró
és grófnő.

Fővárosi tudósítónk telefon-jelentése.

Budapest, junius 19.

Bécsben ma éjjel eddig ismeretlen okok miatt és ismeretlen körülmények között a déli vasut pályaudvarán egy vasuti kupében haldokolva találták Kürthy László bárót és egy virágzó szépségű leányt, Alberti de Enno Alice grófnőt, aki halott volt. Nyilvánvaló, hogy szerelmes tragédia történt.

Az eset részleteiről ezeket telefonálja fővárosi tudósítónk:

Az éjjel tizenegy óra után telefonon hívták a déli vasut pályaudvarára a bécsi önkéntes mentőket. A sebtiben kivonult mentőket nagy fejtelenség fogadta. Egy elsőosztályú kupéhoz vezették őket, a mely a 10 óra 50 perckor Leobendorfból érkezett vonaton volt. A kupében egymás mellett egy előkelő külsejű fiatal embert és egy fiatal, igen szép és rendkívül elegáns hölgyet találtak. A fiatalembernek a halántékából patkzott a vér, eszméletlenül fektült haldoklott. A leánynak mellén volt két lött seb. Amikor rájuk akadtak, a leány már halott volt, de kezében még mindig görcsösen szorongatott egy kis ezüst fészületet. A fiatalember testétől néhány centiméter távolságra hevert a revolver. E körülményből arra következtetnek, hogy a fiatalember először a leányt, azután önmagát lötte agyon. Nyilvánvaló, hogy szerelmi dráma történt.

A megtalált papirosok alapján megállapították, hogy az ifju báró Kürthy László pozsonyi lakos, a pozsonyi jogakadémiának hallgatója. A leány pedig Alberti de Enno Alice grófnő, badeni lakos. A leány 30 éves, az ifju 20 éves mult.

Kürthy báró zsebében több levelet találtak, az egyik Kürthy István bárónak volt címezve. A két öngyilkost a kórházba vitték. Kürthy báró idáig pillanatra sem nyerte vissza az eszméletét s így lehetetlen volt kihallgatni. Az orvosok reménytelennek mondják az állapotát s attól félnek, hogy reggelre meghal. A renórség széleskörű nyomozást indított a tragikus eset körülményeinek kiderítésére.

— **4000 darab Lusztér kőpenny érkezett minden szünben és lagóban — már 10 koronától kezdve ROZSA LAJOS vezetője alatt álló Divat Áruházba, (ANFöldi Takp. palota), mosó Délen pengyolák 9 korona. — Konstitúció, elegáns kalapok most már lezártított árban.**

Mungó-lap lett „A Nap”

Máris kormánypárti vizeken evezik.

Debreczen, jun. 19.

Emlékezzünk csak nem is évekre visszamenőleg, hanem néhány hónapra. Nem volt véresebb száju ellenzéki lap a magyar sajtóban, mint «A Nap». Csakugy okáta a tüzet a Khuen-kormányra, melyet következetes enmungó-kormánynek nevezett el és ettől kezdve a «mungó» szó mérges epithetona lett a kormány galádságainak. «A Nap» szeretelenségének medréből nem egyszer annyira kicsapott, hogy Khuen akkori kormányelnök a mult évben a székes-tőváros polgármestere útján megvonnatta a lap utcai árusításának jogát. Jött aztán Lukács, a ravasz örmény, aki okosabban gondolkodott és azt tette fel, hogy sokkal simábban lehet szerelni a kormányfüleknem tetsző ellenzéki hangot, csak tudni kell a fortélyát. És ami nem sikerült Khuennek, az erőszakosnak, az sikerült Lukácsnak, a taktikusnak. «A Nap» ellenzéki hangja egy bizonyos idő óta egyre gyöngül. A hajdan véres száju, kormánydöngető, igazságügyminiszter-buktató boulevard-lap hangfogót tett a szájára és körülbelül úgy hangzik a mostani iránya, mintha azt mondaná: «úsd a kormányt, de ne nagyon.» A derek boulevard-lap már csak halványan és erőteljén mímeli az ellenzéki kedést és már ráért a kormánypárti vágányokra és egészen bizonyos, hogy néhány hónap leforgása után egészen bevallott exponense lesz a kormánynak. A szemérmertlenség így is szembeötlő, hogy nem egyszerre ugrik át, hanem csak fokozatosan vándlizik bele a jó meleg kormány-berkekbe.

Aki kételkedik állításunkban, kísérje figyelemmel egy-két napig «A Nap» politikai rovatait és különösen vezércikkeit. Például a keddi számának vezércikkéből egészen tisztán ki-lóg a kormánypárti lóláb. A derek vedlő-lap azt mondja: nem kell a restitutio in integrum a nemzetnek, nem kellene a közjogi harcok. Ez a hang kormánypárti hang és ez ellen a felfogás ellen állnak nap-nap után rendőrkordonok és katonafegyverek elé Justh Gyula és elszánt csapata. A restitutio in integrum kimondását várta az ellenzéki közvélemény a főrendiháztól és a restitutio in integrum jelszavának megbukása Tiszák további korlátlan uralmát jelenti. Az okos «A Nap» mindezt nem tudja. Jobban mondva: azt hiszi, hogy az ő olvasóközönsége olyan korlátolt és buta, hogy nem képes keresztüllátni az ő kétes értékű politikájának lyukas keszkenőjén.

Hogy mindenkit megnyugtassunk a felől, hogy «A Nap» már nem számítható a tisztességes ellenzéki lapok sorába, ime leadunk itt egy kis szemelvényt a «Hol az orvoság?»

cim alatt tegnap megjelent vezércikkéből:

«Az országos ellenzéknek tenger ereje pocskoltatnék el a restitutio in integrum sikertelen törekvéseinél, s az a veszedelem fenyegetné az országot, hogy a nemzet megint egy nagy közjogi harcba sodortatnék bele. Holott itt óriási harcnak kell lenni, egy szempillantásnyit sem szabad nyugodni, de ennek a harcnak nem közjogi harcnak kell lenni, hanem harcnak az általános, egyenlőtíkos és községenkénti választójogi reformért. A magyar politikának a tengelye ma is a demokratikus választójog reformja, s nem engedhető meg, hogy ez a harc az eddigi sikekről — most még megvalósíthatatlan ábrándokért — egy mellékvágányra csusszon át.

Evvél a megmáshíthatatlan elvi állásponttal aztán meg is van oldva a restitutio in integrum kérdése. Mert közjogi téren bármiképpen is reperálunk: ez a mostaniakhoz hasonló önkénykedés a jövőben soha addig kizárva nem lesz, amíg a magyar nép fölött egy osztályparlament uralma terjesztgeti ki szárnyait. Ellenben a demokratikus választójog és különösen a választások intézményes tisztaságán és szabadságán fölépült népparlament lesz az az archimedesi pont, ahonnan a mai rendszert, a középkori Magyarországot ki lehet majd mozdítani sarkaiából s megte-rementeni az új Magyarországot, a modern jogállamot, a tiszta nemzeti államot. Ez lesz az igazi reparáció, az in integrum restitutio, s ma minden becsületes magyar embernek erre kell törekedni.»

«Megvalósíthatatlan álom! — «A Nap» szerint — a restitutio in integrum és minden közjogi harc. Megvalósíthatatlan álom! Milyen furcsán hangzik! Ha jól emlékszünk, ez a finom kis megállapítás a mungók szótárából való. Mennyi körmönfont, farizeusi okoskodás van belegyömszölve ebbe a fentebb idézett néhány sorba!

Azt hisszük, a meg nem téveszthető magyar ellenzéki közvélemény hamarosan tisztába fog jönni «A Nap» politikájával és az olvasóközönség nagy táborra úgy tesz «A Nap»-pal is, mint tett annak idején a szintén kormánypénzen megvásárolt «Friss Ujság»-gal szemben: elhagyja lassanként és amit irnak a hasábjain, az a kutyanak se kell. Maguk a mungók se hiszik el.

Szomorú és feneketlenül korrupt politikai viszonyunkat jellemző állapot, amit a mindenkori kormányok a sajtó megvásárlásával mivelnek. Koldusszegény ország vagyunk. Nincs pénz iskolákra, kórházakra, közmívelődési célokra. Ellenben százezreket, milliókat dobnak oda züllött, és piszkos sajtóorganumok megvásárlására. Így akarják a magyar közvéleményt Bécsnek tetsző véleményre hangolni. Már ezért is megérdemel-né az a törvénytelenységben született, korrupt banda, amelyik jelenleg az ország kormánygeplőjét tartja a kezében, hogy a becsületes magyar ellenzéki közvélemény haragja első-pörje a föld színéről.

A közjegyzői irnok büne. Okiratot hamisított.

Debreczen, jun. 19.

A mult év végén Fehérgyarmaton meghalt Mester László jómódu gazdálkodó. Halála után Havas Aladár községi irnok megjelent az elhalt ember egyik adósánál, Jován János korcsmárosnál, felmutatott neki egy közjegyzői okiratot, amely szerint Mester a korcsmáros 2000 korona tartozását Havas Aladár közjegyzői irnoknak, mint jogutódjának engedélyezte.

Jován a közjegyzői irnoknak nem fizette ki a 2000 korona követelést, kijelentette, hogy Mester a tartozását előtte egy másik rokonára engedélyezte.

Havas azonban nem tágitott. Váltig bizonyította igazát, majd, mikor látta, hogy a korcsmáros nem fizeti a 2000 korona követelést, mint törvényes jogutód pört indított. A pört azonban elvesztette, mert bebizonyosodott, hogy az engedmény hamis.

Jován ekkor Havas ellen fordult. Magánokirathamisításért feljelentette a királyi ügyészségen.

Tegnap volt ebben az ügyben a főtárgyalás. A vádirat felolvasása után, amely két rendbeli okirathamisítás vétségével vádol, a vádlott kihallgatása következett. Ezután Jován Jánost hallgatta ki a bíróság, aki elmondja, hogy az elhalt ember előtte egy másik rokonára engedményezte a tartozást. Dacára annak, — hogy Havas ezt tudta, iolyton zaklatta és követelte a 2000 koronát. A királyi törvényszék büntető tanácsa Havast egy rendbeli okirathamisítás vétségében mondotta ki bűnösnek és 4 hónapi fegyházra és 10 korona pénzbüntetésre ítélte.

Szenzációs öngyilkosság a fővárosban

Fővárosi tudósítónk telefon-jelentése.

Budapest, jun. 19.

Ma délelőtt szenzációs öngyilkosság történt a fővárosban. Jánossy Béla, a nagyhirű régiség- és pénzgyűjtő főbe lötte magát az Andrassy-uton levő lakásán. Jánossyt, akiről mindenki azt hitte, hogy a legjobban áll, anyagi zavarok kergették a halálba. Költséges passziója, a régiség- és pénzgyűjtés okozták anyagi romlását.

A főrendiház ülése.

Fővárosi tudósítónk telefon-jelentése.

Budapest, jun. 19.

A főrendiház ma délelőtt fél 12 órakor báró Jósika Samu elnöklete alatt ülést tartott, amelyen megkezdtek a Ház tanácskozásának második ülészakát. A királyi kézirat felolvasásával és a választásokkal teit el az idő. Rudnyánszky Józsefet hoznagyk választották meg. Betöltötték még ezenkívül 8 jegyzői állást és a bizottságokban megüresedett helyeket. A főrendiház ülése ezzel véget ért.

Merénylet

a hűtlen szerelmes ellen

Fővárosi tudósítónk telefon-jelentése.

Budapest, junius 19.

Szabadkáról táviratozzák: Véres szerelmi dráma játszódott le ma délelőtt az itteni postahivatalban. — Slavanszki Tibor postahivatalnok régóta szerelmi viszonyt folytatott Bíró Mariska nevelőnővel, aki féltékenységével állandóan üldözte. Slavanszky szakított ezért szeretőjével. Bíró Mariska ma délelőtt megjelent a postahivatalban és szerelmest le-lötte. A merénylő leányt letartóztatták.

Inzultáló képviselő.

Affér egy cikk körül.

Fővárosi tudósítónk telefon-jelentése.

Budapest, jun. 19.

Tegnap délután sajnálatos affér játszódott le Nagy Sándor országgyűlési képviselő és Légrády Ottó dr. a «Pesti Hírlap» szerkesztője között. Az összetűzésre, mely a Váci-köruton történt, egy hírlapi közlemény szolgáltatott okot, melynek tendenciózus tartalmát Nagy Sándor magára nézve sértőnek találta. A képviselő a közlemény megjelenése után Szücs Zsigmond, Kertész József, dr. ügyvéd, Keller Béla, az Iparbank igazgatója, Rotter Lajos, Palotay Károly, Nagy Sándor és Bochkor Károly udv. tan., egyet. tanárral bizonyítani próbálta Légrády előtt, hogy a cikk adatai valótlanok, s erre való tekintettel kérte, hogy adjon helyet egy rektifikáló közleménynek. Légrády haladékat kért, melynek határideje ma járt le.

Nagy Sándor a déli órákban telefon útján tudta meg Légrádytól, hogy csak a sajtóbírósnál hajlandó neki elégtételt adni.

E válasz után Nagy Sándor azt teletta Légrádyknak, hogy majd más uton fog magának elégtételt szerezni. Nagy Sándor később a «Pesti Hírlap» palotája előtt találkozott Légrády Ottó dr.-ral. Ebből botrány keletkezett, melynek során Nagy Sándor országgyűlési képviselőt a «Pesti Hírlap» főszerkesztője lefogta s megakadályozta abban, hogy Légrády Ottó dr.-t inzultálja.

A botránynak a nyugati pályaudvar előtt cirkáló rendőrszem vetett véget. Az affér, melynek igen sok nézője akadt s kínos feltűnést kel-tett városzerte, kölcsönös tejjelentes-sel ért véget. Légrády Ottó dr. életveszélyes fenyegetés, Nagy Sándor pedig személyes szabadságának a megsértése címen tett ma este felje-lenést a főkapitányuságon. A rendőrség az affér dolgában megindította a nyomozást.

A Vatikán titkai.

Egyik fejedelmi udvart sem veszi annyi titokzatosság és rejtélyesség körül, mint a pápa székhelyét: a Vatikánt; szinte azt hiszik, hogy a bronzkapuknál, melyeket az olasz törvény, politikai határnak is elismert, a titokzatosságok és misztériumok országa kezdődik — és sokan Albion leányai közül, mikor a svájci gárdisták villogó alabárdjait meglátják, szinte azt hiszik már, hogy a mennyország bejáratának őreivel állnak szemben.

Aki azonban bejut a falak mögé, az meglepetve látja, hogy a legfőbb papi udvar élete legfeljebb abban különbözik minden más udvari élettől, hogy legfőbb szereplői nem katonai egyenruhát viselnek, hanem papi köntöst és hogy az udvari élet legfőbb ékességei itt hiányzanak. A legcsodálatosabb természetesen az, hogy ez az óriási palota, fenséges templomával, hatalmas parkjával, szabályos és rendezett utjaival, amelyek a sok melléképületet foglalják rendszerbe, külön és élesen körülhatárolt államot képez, amely a Porta Angelicától és a bronzkaputól egész a nyugati bástyáig terjed s amelynek külön rendőrsége, saját bírósága és saját törvényei vannak.

Az egyház államának egy maradványa ez, amelyre az olasz állam egy tényezője sem tehet még a lábát. Az állam feje a pápa, hercegei pedig a legfőbb papi méltóságok: a bibornokok.

A bibornokok azonban, az egy Merry de Val kivételével, kint laknak a városban. Merry de Valnak azonban nagyszerű rezidenciája van a Vatikán területén belül.

Merry de Val különben igen kegyeltje a szerencsének. Amióta X. Pius elfvette a pápák fehér köntösét, nemcsak tanácsadója Merry de Val, hanem valósággal uralkodik az ősz pápán.

Mig Rampolla csak XIII. Leó politikájának véghezvivő szerve volt, addig Merry de Val önálló irányítója a pápai politikának. Merry de Val olyan ügyesen szilárdította meg a maga állását, hogy onnan sok elensége sem tudja kimozdítani, s állásváltásról itt csak akkor lehet majd szó, ha a pápai trónon is változás történik.

Merry de Val igazi ura a Vatikánnak. A Borgia-termeket rendezte be a maga számára, s miután naponta jelentést tesz a pápának, itt fogadja a külföldi diplomatákat, a főpapokat és államférfiakat, s a Vatikán eme részéből sokkal intenzívebben kormányozzák az egyházakat, mint a pápa lakosztályából. Merry de Val különben kitűnően értett hozzá, hogy hatalma megerősítésére szövetséges társakat is találjon. Ilyen feltétlen hívei Vives y Tutto, a spanyol kapucinusrendi bibornok és de Lai kardinális.

Velük együtt intézi Merry de Val

az egyház dolgait és vezeti a kérelhetetlen harcot a modernizmus ellen.

Fönt a pápa lakosztályában, mely a palota legfelső emeletét foglalja el, már kora hajnalban kezdődik az élet.

A pápa már pirkadáskor felkel és hű komornyikja, Siri, segítségével elvégzi toilettjét. Aztán a Vatikán kis kápolnijában misét mond a pápa, még pedig egészen bizalmas hallgatóság előtt, melyben csak a pápa legközvetlenebb környezetének tagjai vannak jelen.

Ott áll a kistermetű Bresan prelátus, aki már Velenczében is magántitkára volt a pápának és most a szobája közvetlenül a pápa hálószobája mellett van, ahol még éjjel is szolgálatra kész hűséggel várja ura parancsait.

IRODALOM.

Molnár Ferenc legújabb novellái.

Két éve nem jelent már meg Molnár Ferencnek novellás kötete; most legújabb novelláit, nyolc finom műű kis remekét, Radó Antal jól ismert vállalata, a Magyar Könyvtár adta ki legújabb sorozatában. Ami Molnárt a legnépszerűbb magyar írók sorába emelte, az mind megvan ezekben a novellákban: rendkívüli elmésség, és szórakoztató képesség, erős szatira, az alakoknak és jeleneteknek eleven kapcsolata az élettel, amely még a fantasztikus tárgyakkal is nyilvánul és mindenekelőtt a megfigyelésnek, az emberlátásnak szinte megdöbbentő biztossága. A nyolc novellában benne van Molnár Ferencnek egész széles regisztere: a romantikus fantasztikumtól a szatírán át a meleg lírai elmélkedésig s ezzel a fűzet mintegy összefoglaló szemléltetője az író egész alkotása módjának. A fűzetet a Lampel R. (Wodianer F. és fiai) cég adta ki, ára 30 fillér.

Strindberg: Történelmi miniatűrök.

Strindbergnek, a nemrég elhunyt nagy svéd írónak egyik legnevezetesebb és legáltalánosabb értékű művéből, a Történelmi miniatűrökből fordított le egy fűzetet valót Radó Antal kitűnő vállalata számára Schöpflin Aladár. Strindberg, mint a történelem szellemének mély intuitív megértője is nevezetes helyet foglal el a mai európai szellemi élet vezérszellemei között s e művében együtt jelenik meg a történet megértője a mindeket meglevevítő költővel: eleven, gazdag árnyalású és finom, élettéljes vonalú képeket ad a világtörténet legfontosabb fordulópontjairól s korszakokat alkotó vagy jellemző alakjairól. Miniatűrjei közül négy van a fűzetben, azok, amelyek a zsidók egyiptomi rabságáról, Krisztus föltámadásáról, Attiláról és a kereszt-háborúkról szólnak. A két utóbbit magyar vonatkozásai teszik különösen érdekessé számunkra. A nagy gondtal és megértéssel fordított fűzetet a Lampel R. (Wodianer F. és fiai) cég adta ki; ára 30 fillér.

Közgazdaság.

A jegybank állományának javulása
Az Osztrák-Magyar Bank közszéki kimutatása hosszú idő óta most első ízben tanúsítja, hogy a pénzpiacon a feszültség feltűnően gyöngült. Június hó második hetében ugyanis a váltószámítás 60 millió koronával visszament, míg tavaly ebben az időszakban a visszaözlés csak 38.7 millió korona volt. A jegybank váltótárca állománya jelenleg 731 millió korona, tehát 126 millió koronával nagyobb, mint tavaly volt; ez a feszültség azonban előbb elérte a 200 millió koronát. A lombard-kölcsön azonban még mindig 64 millió koronával haladja meg a tavalyi júniusi mediot és e téren javulás még mindig nem állapítható meg.

Iskoláztatási ösztöndíjak gazdatisztek gyermekeinek. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete múlt évi közgyűlésén, a szövetkezet huszéves fennállása emlékének megörökítésére elhatározta, hogy tagjai gazdaszítikarának fiu- és leánygyermekéi között iskoláztatási ösztöndíjakat fog szétosztani azon bizottság javaslatára, amelyet az igazgatóság e célból a gazdaszitztek bevonásával megalakított. Az idén, a második alkalommal, tizenöt, egyenként négyszáz koronás ösztöndíj, összesen tehát 6 ezer korona kerül pályázati kiírásra, a következő feltételek betartásával: Pályázó köteles a Magyar Mezőgaz-

dák Szövetkezete igazgatóságához intézett bélyegmentes, sajátkezü folyamodványát az 1912—13-ik tanévre folyó évi augusztus hónap 15-ig benyújtani. A kérést a folyamodó atyja is köteles láttamozni és a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kötelekékbe tartozó tag is igazolási záradékkal látja el. A pályázó mellékelje kéréséhez: 1. A befejezett iskolai esztendő sikeres haladását tanúsító, valamely hazai nyilvános középiskolai vagy főiskolai bizonyítványát, — esetleg az okmányok hiteles másolatát. 2. Születési levelét. 3. A bélyegtelen családi tanusítványt, melyet valamely egyházi vagy világi hatóság láttamoz. Több családtag az ösztöndíjat egy időben nem élvezheti. A döntés 1912. évi szeptember hónap elején fog megtörténni. Az eredményről a szülőket az összeg megküldésével egyidejűleg értesítik.

A felelős szerkesztő távollétében

Voith György felelős a szerkesztésért.

130 saját fiókraktár a bel- és külföldön

Elsőrangú elegáns és jótányos a Turul-Cipő

TURUL cipőgyár r.-t. TEMBSVÁR.

A monarchia legnagyobb cipőgyára.

Főraktár Debreczenben:

PIACZ-UTCZA 48.

Telefon: 691.

∴ HIDVÉGER ANTAL ∴ Foglalkozik
 bank és váltóüzlete
Debreczen, Deák Ferencz-u. 13. sz.
TELEFON 416. szám. **az összes bankügyletekkel**

VILLANY

Csillárok a legegyszerűbbtől a legszebb kivitelig
 jutányosan beszerezhetők
 Továbbá mindenféle felszerelési cikkek, valódi
 Dr. JUST WOLFRAMÉGÓK
 16-50 gyertyafényig Kor. 1.50

Földvárinál

Debreczeni Első Elektrotechnikai Gyár és Villamos Műszaki Felszerelési
 Vállalat. Piacz-utczai iarak.

Telefon 168. Gyár Széchenyi-u. 55. Telefon 816.
 Tanuló felvétetik.

Gyomorgörcs, kólika étvágytalanság és általában gyomorbetegségeknek a legkitűnőbb háziszser a

■ HOLLANDI ■ GYOMORCSEPPER

Egy üveg ára 40 fillér.

Kapható:

Mihalovits Jenő
 gyógyszer-tárában
Debreczen.

Az Odollal való száj-
 ápolás valóságos jó-
 tételmény. A szájbeli
 erjedési folyamatok,
 melyek a fogakat las-
 sanként megromtják,
 biztosan megakadá-
 lyoztatnak és minden
 Odolöblítés után az
 egész szájból áradó
 frissesség terjed el.

Ha „FORHIN“-nal permetez,

I - SZOT kevesebb a gond,
II - SZOT kevesebb a munka,
III - SZOT kevesebb a munkabér!

mert a „FORHIN“ a sokszorta megjavított **BORDÓI KEVERÉK** kész állapotban!
 Nagyon erősen tapad a nedves levélre is! Bármily hármatnal permetezhet vele! Semmi illedéke nincs! Számtalan elismerő nyilatkozat! Gyárjuk az eddig dr. Aschenbrandt szabadalmát képzett **BEZKENPORT** és **BORDÓI PORT** is. Kérjen ingyen és bérmentve leírást **FORHIN**-gyártótól BUDAPEST VI. Váci-út 93.

Miért

Ne fogadjunk el
Má-à-ást!!!

csak Óriás

FEDÁK

Cipőcrém-et?

Mert

szép fényt ad

Mert

Elegnás tőle a lábbeli

Mert

puhán tartja

Mert

Nem rongálja

Mert

Vizhatlanná teszi

a bőrt

Mert

a legkényesebb izlést kielégíti és

Mert egy

Óriás Fedák

cipőcrém, mely 4-szer annyit tartalmaz, mint egy más doboz **30 fillér-ért**

ebből en a drága világban az egyedüli **olcsóság**

Minden szó egyszeri beiktatása 5 fillér. Vastagabb betűvel 10 (tiz) fillér

APRÓ HIRDETÉSEK

Levélbeli tudakozódásokra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell beküldeni. — Postán beküldött hirdetésekre vonatkozólag a utalvány-szelvény száma kéretik.

Apró hirdetés előre fizetendő. Vidékről apró hirdetés díja levéljegyekben is beküldhető

PORTÁLT veszek, 6—8 méter széleket, jót. Piac-utca 15, irodában.

EGY KÜLÖNBEJÁR TU butorozott utcai szoba villanyvilágítással kiadó Darabos-utca 7.

LÉPCSŐHÁZI bejárattal kisebb butorozott szoba közel a főtérhez azonnal kiadó. Cim a kiadóban.

CS NOSAN butorozott különbejárattal utcai szoba villanyvilágítással kiadó Vörösmarty-u. 1.

FÉNYKÉPEZŐ GÉPEK gyári árban kaphatók Horovitz Zsigmond papíráru üzletében, Piac—Csapó-utca sarkán.

LUCERNA friss vágású, ölenként 8 fillérével kapható Biró Páinak mipepérsi országút mellett eső kertgazdaságban.

BUTOROKAT konyhaberendezéseket raktáron tart Bálint József asztalos (Csapó) Berek-utca.

OLCSÓ és jó órák, ékszerek legolcsóbban szerezhetők be Gasparik Ádám órás és ékszerész-nél Debrecen, Hunyadi utca 12. Ugyanott órajavítások legolcsóbban eszközölhetnek.

OLLA és mindennemű gummi különlegességek óriási választékban Schön Sándornál, Piac-utca 14., Csapó-utca sarok, a Bikaszállodával szemben.

HA NINCS PÉNZE és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női fejtők, kész férfi, fiu öltönyre vagy ruha, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eldva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

A Debreczeni

butorkészítő asztalosok áruccsarnok szövetkezete

mint az országos központi hitelszövetkezet tagja. Telfon 129. Telefon 129.

Hunyadi-utca 17—19. szám.

Felhívja a tisztelt butorvásárló közönség figyelmét dusan felszerelt áruccsarnokára, hol Debrecen első műasztalosainak és kárpitosainak termékei a legmértékeltőbb szabott) árban áll a nagyérdemű közönség (rendelkezésére, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig. Megtekintés minden vételkényszer nélkül. Tervek, költségvetések, rajzok díjtalan. A rendelt avagy raktárból megvett butorokért a legmesszebbmenő garanciát vállalja, hitelképes egyéneknek kedvező fizetési feltételek.

Gabella-bérleti hirdetmény.

A debreczeni statusquo izr. hitközség gabella jövedékének folyó 1912. évi november 1-től kezdődő és három évig tartó bérletére ezennel zárt és szóbeli árverés hirdettetik, mely 1912. június hó 26-án délután 5 órakor fog megtartatni az izr. hitközség irodájában (József kir. herceg-utca 26. sz.).

A részletes feltételek ugyanott délelőtt 10-12 és délután 3-5 óráig megtekinthetők.

Debreczen, 1912 június 19.

A debreczeni izr. hitközség előljárósága.

Thurzófürdő

A déli Szepességnek egy remeke, ősi fenyvesek közepette. Vasuti állomás Gölnicz-bánya, 572 m. Posta és távirtda helyben.

Elsőrangú klimatikus gyógyhely

Vizgyógyintézet, vizkurák, inhalációk, diétás kurák, szabad-, nap- és tófürdők, vilanyozás és massage.

Mindennemű idegbajok, légzési, emésztési, vérkeringési, nygagere és más egyéb bajok ellen.

Igen védett hely, állandóan enyhe, szép tavaszi időjárás.

Kitűnő konyha és olcsó ellátás. Elő- és utóidényben 30, július elejétől 6 heti tartózkodás után 30 százalék árengemény.

Szobák egész időnyre olcsó átalányárban bérelhetők.

Állandó fürdőorvos: Dr. Vladár József
Prospektussal szolgál a fürdőigazgatóság.

Nemzetközi Nonstop Automobilverseny.

Szükségtelen volt bizonyítani, melyik volt a kocsik közül első vagy utolsó, mert a megérkezés ideje az elindulás idejéhez igazodott és korábbi érkezés még büntetőpontot is vont maga után,

nem is rekord tehát, ha egy kocsi az utat hibapont nélkül teszi meg,

amikor 8 vagy 9 más kocsi ugyanazt teljesítette.

Az oroszlanrészt ezen az uton a
PUCH-kocsik vették ki.

6 kocsi a startnál.

6 kocsi a célnál.

4 kocsi ezek közül az 1300 kilométer hosszú utat percnyi pontossággal teszi meg minden hibapont és a legcsekélyebb defekt nélkül. Egy kocsi (Werlin igazgatóé) az egyetlen, mely a 4 etappot anélkül tette meg, hogy a motortakarót kinyitották volna.

Több nem volt elérhető!

Puch János r.-t. Budapest, Erzsébet-körut 48. (Igazgató Werlin.)

Lerakatok: Wien, Graz, Prag, Triest, London.